

6 ta' Diċembru, 1954.

Inihallaf:—

L-Onor. Dr. T. Gouder, LL.D.

Edward Vincenti Kind *versus* Carmelo T. Borg
Konkorrenza Sleati — Tixrid ta' Notizji —
Penali — Danni — Art. 38 (1) u 41 (1) u (3)
tal-Kodiċi tal-Kummerċ.

Il-kummerċjanti ma jistgħux, għal skop ta' konkorrrenza, iżerrdu notizji li jistgħu jagħmlu hsara lill-industrija jew kummerċ ta' kummerċjanti oħra; u l-kummerċjant li jikser din il-projbizzjoni hu sugġett għall-azzjoni tad-danni u l-imghazzijiet, jew, kif jagħżel il-kummerċiant dannegġjat, għal penali, li tiġi stabbilita mill-Qorti tal-Kummerċ, u ma tkunx aqas minn £10 u iżjed minn £500, skond ma jkun il-kobor tal-fatt, u-żmien li dam sejjer, il-mala fede tal-kontravventur, u l-ċirkostanzi partikulari tal-każ. Liema penali tithallus lill-kummerċjant dannegġjat b'saldu ta' kull pre-tensjoni tiegħu għad-danni u imghazzijiet. L-azzjoni għad-danni u l-interessi titmezza skond ir-regoli tal-liġi ċivili.

Għal din il-figura ta' konkorrrenza illeġittima l-liġi tagħna ma teżigra li l-fatti divulgati jkunv falsi; iżda anki d-diffużjoni ta' fatti veri hija punita. Imma l-istess liġi tirrikjedi l-intenzjoni specifika f'ma jippropala l-fatti, jiġifieri l-intenzjoni li jagħmel konkorrrenza sleali; u l-apprezzament ta' dan l-element jista' jiġi deżunt mill-komplex taċ-ċirkostanzi, u l-liġi tirrimettieh għal-arbitriju prudenzjali tal-ġudikant.

Jekk il-kummerċjant dannegġjat jagħżel l-azzjoni għad-danni u interressi, huwa jehtieglu jipprova, barra mill-fatt vjolatur, id-danni realment subiti minn; jekk huwa jagħżel l-azzjoni għall-penali, biżżejjed jipprova l-fatt vjolatur.

Il-Qorti — Rat l-att taċ-ċitazzjoni li bih l-attur, wara li jipprova illi l-konventut, permezz ta' l-ittra tiegħu tat-18 ta' Frar 1954 diretta lid-ditta "Max Factor & Co." ta' Londra, li kopja tagħha tinsab annessa ma' l-istess att taċ-ċitazzjoni, xerred, għal skop ta' konkorrrenza, notizji li setgħu għamlu hsara lill-industrija jew kummerċ ta' l-istess attur, kontra d-divjet kontenut fl-art. 38 (1) tal-Kodiċi tal-Kummerċ, talab

illi l-istess konvenut jiġi kundannat iħallas lilu dik is-somma, bhala penali, li tiġi stabbilita u saldu ta' kull pretensjoni tiegħu. Bl-ispejjeż ;

Tikkunsidra ;

Illi l-fatti li ppreċedew il-kawża, u taw lok għaliha, huma, fil-qosor, dawn :—

L-attur huwa r-rappreżentant f'Malta tad-ditta "Max Factor & Co. Inc." ta' Bournemouth, li tesporta kosmetiċi. Fi Frar tal-1954 kien hemm id-Dwana, destinati għall-attur, ċertu numru ta' kaxxi kontenenti kosmetiċi ta' dik id-ditta, u meta ġew żdazjati u ritirati mill-attur kienu ilhom hemm xi hmistax jew tmientax-il ġurnata. Gara li f'dak iż-żmien raġun il-konvenut għal darbtejn, b'intervali ta' xi tlieta, erbgha jew tames tjiem, u dana, wara li kien raġun għat-tieni darba, ottjona l-indirizz tad-ditta, li kellha l-isem tagħha fuq daww il-kaxxi; liema indirizz sabu fuq kaxxa tat-terra ta' l-istess ditta li kienet tuża martu; u fit-18 ta' Frar 1954 kitbilha ittra, li kopja tagħha qiegħda fil-fol. 4 tal-proċess, li tibda b'dawn il-kliem :— "As we have been noticing some of your goods lying under Customs Stores, and we are in doubt whether withdrawal of same is to be long delayed, may we enquire if you are inclined to entrust us for clearance of consignment in question". Imbagħad, il-konvenut kiteb li kien għamel id-domanda għaliex zmien qabel kien jaħdem dak l-artikolu ta' provenjenza franċiża, u għaliex kellu domanda kbira għall-kosmetiċi f'dak iż-żmien, meta l-Karnival f'Malta kien vicin hafna; of-fra s-serviġi tiegħu bhala rappreżentant f'Malta tad-ditta; u spiċċa biex poġġa ruhu għad-dispożizzjoni ta' l-istess ditta għal kull informazzjoni li setgħet tirrikjedi minn Malta, u assiguraraha li jagħtiha f'kull zmien l-aħjar serviġi;

Fit-3 ta' Marzu 1954 id-ditta estera baġtet lill-attur kopja ta' dik l-ittra, u fl-istess jum kitbet lill-konvenut fis-sens li kellha "exclusive distribution arrangements" ma' l-attur. Fit-23 ta' Marzu 1954 il-konvenut irrisponda lid-ditta ta' barra fis-sens li ma kienx jaf li kienet rappreżentata f'Malta, u esprima d-dispjaċir tiegħu għall-incident. Fis-26 ta' Marzu 1954 l-attur, permezz tal-konsulent legali tiegħu, kiteb lill-konvenut biex iħallas lilu £50, oltre l-ispejjeż legali, balli ma jip-

procedix kontra tiegħu għall-vjolazzjoni tal-ligi regolanti l-konkorrenza sleali. Il-konvenut irrisponda dak in-nhar stess, fis-sens, però, li ma kienx jaf li l-attur kien l-aġent lokali ta' l-imsemmija ditta, u talab skuża talli kien ikkomunika magħha, u esprima dispjaċir għal-akkadut. Gimgħa wara l-attur beda din il-kawża bil-preżentazzjoni ta' l-att ta' ċitazzjoni fuq imsemmi kontra l-konvenut;

Tikkunsidra;

Illi skond l-art. 38 (1) tal-Kodiċi tal-Kummerċ, "il-kummerċjanti ma jistgħux, għal skop ta' konkurrenza, ixerrdu notizji li jistgħu jagħmlu ħsara lill-industrija jew kummerċ ta' kummerċjanti oħra"; u skond l-art. 41 (1) ta' l-istess Kodiċi, il-kummerċjant li jkser dik il-projbizzjoni hu sugġett għal azzjoni ta' danni u l-imghaxxijiet, jew, kif jagħżel il-kummerċjant dannegġjat, għal penali, li skond l-inċiż numru (3) ta' l-istess artikolu tiġi stabbilita mill-Qorti tal-Kummerċ, u ma tkunx anqas minn £10 u lanqas iżjed minn £500, skond ma jkun il-kobor tal-fatt, iż-żmien li dan se jjer, il-mala fede tal-kontravventur, u ċ-ċirkustanzi partikulari l-oħra tal-każ; liema penali tithallas lill-kummerċjant dannegġjat b'saldu ta' kull pretensjoni tiegħu għad-danni u l-imghaxxijiet. L-azzjoni għad-danni u l-interessi titmexxa skond ir-regoli tal-ligi ċivili;

Għall-imsemmija figura ta' konkurrenza illeċita l-ligi tagħna ma teżigix li l-fatti divulgati jkunu falsi; anki d-diffużjoni ta' fatti veri hija punita. F'dan hija ssegwi s-sistema tal-jan, franċiż u belġjan, li ma jammettux il-prova tal-verità tal-fatti attribwiti lil hadd ieħor, u tiddiskosta ruħha mis-sistema tedeska li jeleva għal konkurrenza punibili dik il-konkurrenza biss li tikkonsisti f'diffużjoni ta' fatti falsi. Il-verità jew falsità tal-fatti, skond is-sistema tagħna, tista' biss tinfluwixxi fuq il-miżura tas-sanzjoni li tiġi applikata. Imma l-ligi tirrikjedi l-intenzjoni speċifika f'min jippropala l-fatt, jiġifieri l-intenzjoni li jagħmel konkurrenza sleali. L-apprezzament ta' dan l-element intenzjonali jista' jiġi deżunt mill-kompless ta' ċ-ċirkustanzi, u l-ligi neċessarjament tirrimettieh għall-arbitrija prudenzjali tal-ġudikant;

Tikkunsidra;

Illi l-attur ma għażelx l-azzjoni għad-danni u imghaxxi-

jiet, dik ordinarja preveduta mil-liġi ċivili, f'liema każ, oltre l-prova tal-vjolazzjoni tal-liġi, kien ikollu jipprova wkoll id-ġanni reali subiti minnu; imma għażel, invece, l-azzjoni tal-penali, u għal dina l-azzjoni trawbasta l-prova tal-fatt vjolatur;

Tikkunsidra;

Illi fil-każ preżenti ma jidherx li jista' jkun hemm dubju dwar l-eżistenza tal-fatt vjolatur tal-liġi. In-notizja fuq riferita, li l-merkanzija kienet ilha qiegħda fl-imhażen tad-Dwana, akkompanjata mad-dubju espress "whether withdrawal of same is to be long delayed", u kunsidrata wkoll flimkien ma' dak li jsegwi fl-ittra tal-konvenut lid-ditta estera, kellha fiha nnifisha l-attitudini li tiskwoti l-kreditu u r-riputtazzjoni kummerċjali ta' l-attur. Il-vjolazzjoni tal-liġi tibqa' anki jekk dik in-notizja kienet vera — dak li, però, ma kienetx; għaliex jirriżulta li l-merkanzija ma kienetx ilha d-Dwana aktar minn tmintax-il gurnata, u l-istess konvenut stqarr li kien raha hemm għal darbtejn biss u b'interval ta' tlieta, erba' jew hamest ijiem biss;

Illi tirriżulta anki, mill-kontenut ta' l-istess ittra, l-intenzjoni speċifika fil-konvenut li jagħmel konkorenza sleali; u difatti, il-konvenut staqsa lid-ditta jekk kienetx disposta li tafdalni l-isvinkolu u l-iżdoganament tal-merkanzija; infurmaha li żmien qabel kien jinnegozja fl-artikolu, li fiż-żmien li kien qiegħed jikteb kellu domanda kbira għal merċi simili; talabha r-rappreżentanza għall-pjazza ta' Malta; u pogġa ruħu għad-dispożizzjoni tad-ditta għal kull informazzjoni li setgħet tirrikjedji minn Malta; u, fl-aħharnett, assikuraha li f'kull żmien jagħtiha l-aħjar servigi;

Il-konvenut allega li ma kienx jaf illi l-attur kien ir-rappreżentant f'Malta ta' dik id-ditta, anzi jgħid li lanqas biss ma kien jaf li d-ditta kienet rappreżentata f'Malta. A pro-pozitu jiswa li jiġu rikordati ċerti ċirkustanzi li rriżultaw mill-provi, li juru illi l-konvenut aktarx kien jaf li dik id-ditta kellha r-rappreżentant tagħha f'Malta, u forsi anki li dak ir-

rappreżentant kien l-attur. U difatti, l-attur ilu għoxrin sena jirrappreżenta f'Malta dik id-ditta, u kontinwament kull sena, barra minn żmien il-gwerra, importa minn għandha merċi tal-valur ta' eluf ta' liiri. Il-konvenut, kif huwa stess stqarr, kien ilu jaf xi sentejn li l-prodotti ta' l-imsemmija ditta kienu qeghdin jiġu spaccjati f'Malta, peress li kien ilu xi sentejn jara lil martu tuża terra ta' dik id-ditta, u gie li xtrabielha huwa stess. Inoltre, il-konvenut kehed li f'xi żmien kien jabdum l-istess artikolu ta' origini Franċiża, u mhux preżumibili li ma kienx jaf min kienu l-kompetituri tiegħu, jew ma' min kien qiegħed jikkompeti, riferibilment għal dawk il-prodotti. Imma, anki jekk ma kienx jaf li ditta estera fuq imsemmija kellha aġent jew rappreżentant tagħha f'Malta, bħala neguzjant okulat imissu għamel verifikazzjonijiet serji biex jara għal min kienet diretta dik il-merkanzija — tfittxija sempliċi hafna, li kienet malajr turih, kieku għamiltiha, min kellu jirċievi l-merkanzija, u li min kellu jirċeviha kien ilu rappreżentant tad-ditta;

Tikkunsidra ;

Illi, għa ladarba l-attur għażel l-azzjoni tal-penali, prova il-fatt vjolatur tal-liġi, it-tixrid ta' notizja, vera jew falša — fil-każ preżenti falša — li setgħet tagħmel hsara lill-kummerċ ta' l-attur, bl-intenzjoni ta' konkurrenza sleali, u-kontravventur, jiġifieri l-konvenut, li xerred dik in-notizja, għandu jiġi kundannat għal penali minn minimum ta' £10 sa maximum ta' £500, li tiġi mhallsa lill-attur għas-saldu ta' kull pretensjoni ta' danni u interessi;

Illi l-latitudini tal-piena hija neċessarjament hekk kbira. Għaliex il-ġudikant għandu japplika dik il-piena li jidherlu li tkun l-aktar adegwata, kif tgħid l-istess liġi, skond iċ-ċirkostanzi ta' kull każ, skond il-gravità tal-vjolazzjoni u tal-fatt vjolatur, skond iż-żmien, twil jew qasir, għal kemm damet il-vjolazzjoni, skond il-malizzja tal-kontravventur, u, trattandosi ta' tixrid ta' notizja, skond jekk dawk in-notizji kienux

falsi jew veri, u, f'kelma waħda, skond il-fattispeċje ta' kull każ;

Illi, avut rigward għac-ċirkustanzi kollha fuq riferiti, penali ta' £20 hiġja għall-każ adegwata;

Għaldaqsekk;

Tiddeċidi adeżivament għall-istanza, b'li tikkundanna lill-konvenut iballas lill-attur penali ta' £20 għas-saldu ta' kull pretensjoni ta' l-istess attur riferibilment għall-fatt tal-konvenut kostitwenti l-konkorrenza illegittima fuq riferita. Bl-ispejjeż.

Tmiem tat-Tielet Parti
tal-Volum XXXVIII.
